

samó naznanjamo; ocenimo jo o priliki. »Obrtno knjigovodstvo« obseza 177 str. v osmerki in stane 1 gld., po pošti 10 kr. več.

»Pomladni glasi«. Posvečeni slovenski mladini. II. Uredil *Anton Medved*. V Ljubljani, 1892. Založil Cirilski. Tisek »Katoliške Tiskarne«. 100 strani. — Ta zvezek »Pomladnih glasov«, katerega so spisali gg. bogoslovci ljubljanski, uravnan je kakor lanski prvi zvezek. Vsega skupaj obseza 16 sestavkov, in sicer več pesmij, povestic in dve igri za otroke v dramatiški obliki. Berilo je sestavljeno srečno in vseskozi primerno otroškemu duhu. Sosebno nas je razveselil lep, čisti in pravilni jezik, ki bi bil lahko za vzgled marsikaterim drugim spisom za mladino! — »Pomladni glasi« stanejo mehko vezani 20 kr., lično vezani 30 kr., po pošti 5 kr. več. Tudi v tehniškem oziru je knjižica lepa, in zato jo radi priporočamo kot primerno darilo slovenskim otrokom.

»Das älteste datierte slovenische Sprachdenkmal« se imenuje razprava, katero je naš sotrudnik g. *dr. V. Oblak* priobčil v Jagičevem »Archivu«. Za danes samó naznanjamo ta znameniti spis, obširneje pa bode poročal o njem g. *dr. K. Štrekelj* v prihodnji številki našega lista.

Povest o sedmih modercih. V prvi letošnji številki smo poročali o tej znameniti razpravi, katero je priobčil g. *dr. M. Murko* v izvestjih cesarske akademije znanostij na Dunaji; sedaj pa je g. pisatelj pod naslovom »Beiträge zur Textgeschichte der Historia septem sapientum« izdal novo razpravo, ki je izšla v berlinskem zborniku »Zeitschrift für vergleichende Litteraturgeschichte und Renaissance-Litteratur«. Ko je namreč proučeval češke, poljske in ruske prevode górenje povesti, moral je vselej natančno preiskovati njih neposredne zapadno-evropske vire. Našel je marsikaj, kar je važno za tekstno zgodovino, oziroma nabral je dôkaj gradiva za daljna raziskovanja. V tem spisu razpravlja in primerja g. *dr. Murko* latinske tekste, nemške tiske, nizozemski, francoski, angleški, ogerski in armenski prevod ter končno govori o redakciji »Gestae Romanorum«. Vsa razprava je plod korenitih in obsežnih studij ter obseza 34 strani velike osmerke.

»Lacroma«. V dvorni knjigarni W. Künasta na Dunaji je izšlo pod tem naslovom krasno delo cesaričinje-vdove nadvojvodinje Štefanije. Knjiga je okrašena z 19 podobami, katere je zvršil dunajski slikar A. Perko, in opisuje v pesniškem jeziku in zgodovinski točno óni dični otok poleg Dubrovnika, kateri je bil nekdanj svojina cesarja Maksimilijana in pozneje cesarjeviča Rudolfa. Pridejanih je tudi šest pesmij cesarja Maksimilijana, zloženih leta 1860. in 1862. »Lacroma« se dobiva elegantno vezana po 4 gld. in po 6 gld. Čisti dohodek je odločen dobrodelnim namenom.

† **Anton Knez.** Dne 30. sušca je preminil v Ljubljani obče čislani véliki trgovec ljubljanski, g. Anton Knez, v najlepši dôbi svojega življenja. Blagega pokojnika je dičilo iskreno rodoljubje, čemur najlepša priča je pač njegova oporoka. Vse svoje imenje — okolo 60.000 gld. — volil, je namreč naši »Matici Slovenski« v Ljubljani katera naj izplača nekaj volil, in sicer gotove zneske najboljšim prijateljem pokojnikovim v Šiški, potem 1000 gld. šišenski čitalnici v nakup in vezanje slovenskih knjig. Svojima roditeljema je volil pokojnik precejšnjo vsoto s pristavkom, da dobivata do smrti vsakoletne obresti glavnice. Po smrti roditeljev naj pusti glavni dedič to vsoto kot »Antona Kneza ustanovo« naloženo pri »Kmetiski posojilnici ljub. okolice« toliko časa, dokler deluje posojilnica na podlagi neomejenega poroštva. Obresti »Antona Kneza ustanove« naj se porablja v izdajo cenene, zabavne in poučne ljudske knjižice, katera naj nosi v spomin ime ustanoviteljevo in mora biti pisana v strogo národnem duhu, na podlagi katoliške vere, toda slobodomiselno. Vsa ta dela naj tiska »Narodna Tiskarna« po takrat navadnih primernih cenah, urejuje naj jih pa »Matica Slovenska«. — Iz te oporoke

se jasno odseva zlati značaj pokojnega Kneza, čegar ime ostane neizbrisno iz naše kulturne zgodovine. Žaluje ob preranem grobu njegovem, ne želimo drugega, nego da bi nam dal Bog še mnogo takih móž, ne samó prijateljev naši književnosti, nego v besede najširšem pomenu dobrotnikov vsega národa slovenskega.

Slovensko gledališče. Minulega meseca so bile štiri predstave na korist nekaterim članom našega dramatiškega osebja. Dné 3. malega travna se je namreč igrala stara šaljiva igra »Čevljar baron« na korist g. *Mariji Slavčevi* in gosp. *Antonu Verovšku*; dné 10. malega travna smo videli prvič uprizorjeno pikantno veseloigro »Nerovozne ženske«, katera je bila na korist g. *Zofiji Borštnik-Zvonarjevi* in g. *Antonu Danilu*; dné 18. malega travna se je igrala v proslavo petindvajsetletnega delovanja g. *Julija Srčena* Nestroyeva čarovna burka »Lumpaci Vagabundus«, in končno se je uprizorila dné 24. malega travna na korist g. *Augusti Danilovi* in g. *Gizeli Nigrinovi* Berlina burka »Čevljarska učenca«. — Kaj posebnega pač ni podajala ni ta ni druga navedenih iger — »Lumpaci Vagabundus« se je igral celó slabo kakor že davno nobena igra — vender je občinstvo dotične beneficijante vselej odlikovalo z glasnim priznanjem. V poslednjih predstavah je nastopalo tudi dôkaj novincev, kar utegne sčasoma dobro pospeševati našo dramatiko, ako se bode skrbelo za korenito izobražanje tega narastaja. Slovensko gledališče se je s predstavo dné 24. malega travna za vselej poslovilo od čitalniškega odra, in ko se na jesen pričnú predstave v novem deželnem gledališči, vršile se ne bodo več v takó, rekli bi, omejenem krogu kakor v ljubljanski čitalnici. Ker se mimo tega pričnú redne nemške predstave, treba bode kár najresneje skrbeti za to, da naše predstave ne bodo zaostajale za nemškimi; dobra volja sama ne bode izdala veliko! — Sklepaje poročila o minuli gledališki dôbi, upamo, da se do jeseni zvrši še to in óno, kar bode v prid naši dramatiki; saj je dokazalo »Dramatično društvo« baš letos, da ima slovensko gledališče dovôlj življenske moči in nekateri člani njega igralnega osebja dovôlj sposobnosti tudi za resnično lepe, dovršene predstave!

Iz muzejskega društva. Na obilo obiskanem zboru dné 11. malega travna je predaval g. prof. *S. Rutar* v slovenskem jeziku, kakó so v starih in novih časih plovili po Ljubljani. Omenivši važnosti Ljubljani za plovstvo sploh, dokazal je iz tehniških vzrokov, da je sedanja struga umeten kanal. Stara Ljubljana je gotovo tekla posredno med Notranjimi Goricami in Podpečjo. Kdaj so uredili reko takó, kakor teče dandanes, določiti je težko. Ker prarimski prebivalci naših dežel niso znali zidati, moramo pripisovati ureditev Rimljanom. Plovitev po Ljubljani je bila vsa stoletja živahna. V majhnih in velikih čolnih, noč in dan so plovili blagó, ki je prihajalo iz Italije ali odhajalo v Italijo. Male čolne so dolbli iz jednega drevesa, velike so tesali iz velikih debel ter jih pokrivali s škodlicami. Táko 26 *m* dolgo ladjo so predlanskim izkopali na Koslerjevem zemljišči. Največ dobička od plovitve so imeli Trnovci in Krakovčani, ki so v ta namen osnovali čolnarsko zadrugo v Ljubljani, kateri je podelil cesar Friderik III. leta 1489. poseben privilegij. Po tem smé Trnovce v vseh stvaréh (razven v kriminalnih soditi samó sodni colnar v Ljubljani. Zadrugarji so vzdrževali večno luč, skrbeli za bolne in plačevali sv. maše za umrše zadrugarje. V rečenem pismu se omenjajo mogočni hrastje, ki so takrat stali ob bregovih Ljubljani, da ni delal vihar na vodi presilnih valov. Strogo je bilo prepovedano sekati ali drvariti po dobravi. To pismo sta potrdila cesarja Maks leta 1506, in Ferdinand I. leta 1535., da sta pomnožila državne dohodke. Najobširnejši privilegij je podelila Krakovčanom cesarica Marija Terezija leta 1756. Iz njega vidimo, kakó razvita je bila takrat plovitev po Ljubljani. Razločevali so posestnike velikih in malih ladij; vsaka vrsta je imela svojega načelnika, svojo pušico in zastavo. Dolžni so bili imeti samó krepke in dobro izurjene čolnarje. Ako je umrl po-